

НАРТ ДЕЛКÄН БÄÄДЛ

Нарт делкән чинвртä бäälгъиг гиигрүлх программ

Январин 7-д Советск правительствин 1955-1956 джилмүдт СССР-н зертä-зевтä чидлäs 1840 миньгън кү хассн, ода терун деерän бас 300 миньгън кү хасхмн гисн шиидвр барлгдв. Дän уга тöвкнүн бää-хд дурта олн улс болн цуг чик хäläцтä улс эн шиидврн Советск Союз нарт делкән чинвртä бäälгъиг сулдхх тöрт цань уга зöбр öгв гидж тоолджана.

Январин 10-д болн дарук чигн öдрмүдтн эн цуг олн улсин тöвкнүн бäälгъ батлхиг дурдсн Советск правительствин шин документс барлгдв. Эли—„Нарт делкән чинвртä бäälгъиг сулдхх тöрмүдär Советск правительствин öг-сн селвг“ болн США-н, Англин, Францин, Италин, Норвегин болн нань чигн западн орн-нутгудин правительствсин толгъачнрт СССР-н Министрмүдин Советин ахлач Н. А. Булганинä илгäсн бичгүд болджана. Эн шин советск документс магъд угагъар болн тодрхагъар тöвкнүн бääжин тö-лä нарт делкән бäädлиг үндсärнь онгдарулх кергт гол анг-синь заадж, öдгä цагт тер тöрмүдиг тäвлго кехмн гидж заэгдджана.

Мана орн-нутг, ирх хойргурвн сарин эргцд государствсин гардач ах уулдäчрин совещань правительствин толгъачнрта хамдн кехмн гидж зааджана. Терүндн иим совещаньд орлчачврэврәнн онгган юмна түрүнд чинртä гидж хооран саагдшго тöрмүдт öгч, гаргъсн шиидврн—цуг нарт делкäg чинвртä бäälгънäs гиигрүлхд эклц öгхär кехмн—гидж тэмдглгдджәнä. Советск правительств тер тöрмүд иим гидж тоолджана: хооран сал уга, хойргурвн джилвн эргцд болв чигн атомн болн водородн селм сöрдгиг уурулх; США, Великобритань болн СССР иим селм элхән бурушах, Европин цутхлнгдн атомн селмäs сул зон бурдäх (эинь болхла Польш, Чехословак, Германа Демократическ Республик болн Германа Федеративн Республик), эврәнн эзджäх газртан ямаран болв чигн атомн селм багташ уга деерän, терүг келж гаргълган бурушах; Североатлантическ пактин (НАТО) члед—орн-нутгуд болн Варшавск бооцанд орлчач орн-нутгуд хоорндан нег-негнүрн дäврлт кешго зöвшäl кех; Германä газрт бääх газадин орн-нутгудин цергин то хасх, тер мет нань чигн орн-нутгудин газрт—НАТО-н болн Варшавск бооцана орлчачнрт; гентки нег-негнүрн дäврлгъиг уурулх болн зер-зев агслгънас гаргългъар хäläвр кех тöрмүд зöвшälх; нарт делкән гуулгәнä залгълда öргджулх; дä босхх пропаганд кегдг орн-нутгудар терүгинь уурулх; Ближн болн Средн Востокин туск тöрмүд хагълхларн чилл үзүлдгән хайхиг зöвшälх.

Советск правительств эн болх государствсин гардгч уулдäчрин совещаньд. öдгä цагт западн орн-нутгуд зöв эс гиджäх тöрмүдär куундвр кехмн гидж зүткдж бääш, келхл, ядерн селмиг кевтн уурулх, зертä-зевтä чидлән болн зер-зевән зöврикär хасх, Европд бääх дäәнä багмудиг коллективн ääмиг уга системär сольх тоотиг. Эн тöрмүдиг, советск документст заагдсар болхла, нарт делкäg хоорндан кергтä иткллгън күцгдсн цагт хöбнн хäläдж болхмн.

Мана орн-нутгин иим хäläц западн орн-нутгудла адг-ядхдан зäрм икгидг чинртä эркн тöрмүдär нег-негндän таасгдм зöвшäl авхар зүткджäх энүнä үнн седклинь герчлжәнä. Тернь болхла, эн цагин нань чигн гол тöрмүдин эвинь олдх амр болхн ил.

Цуг нарт делкäg Советск Союз үгнь кергäсн хол эс одлган шинäs үзүлсн деерä, эврәнн газадин полн чин уулдвртän тöвкнүн бäälгънд бат кевär ленинск бärц-авц бärджäхän үзүлв.